

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ธีรศักดิ์ ลีละพัฒนา^{1*} ฉลองบุรณ์ เฟื่องลำ¹ และ นมัส เบเช็ก²

¹สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²นักศึกษาศาสาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*note_161@windowslive.com

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ถูกบังคับใช้มาราว 10 ปีเศษแล้ว เมื่อเทียบกับยุคสมัย เห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ขาดความทันสมัย โดยเฉพาะการห้ามโฆษณาไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ และการอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เพียงวันละ 10 ชั่วโมง ตามช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนด และการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนานั้น ส่งผลกระทบต่อกิจการการท่องเที่ยวภายในประเทศ จึงควรมีการทบทวนปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 อยู่เสมอ เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ส่งผลให้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ ปัญหา พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แอลกอฮอล์

The problems in the enforcement of the Alcohol Control Act. B.E. 2551

Theerasak Lelapattana^{1*}, Chalongboon Panglum¹ and Manat BecheKu²

¹Law Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University

²Law Students Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University

*note_161@windowslive.com

Abstract

The Alcoholic Beverage Control Act B.E. 2551 is a law that has been in force for about 10 years. When we compared to the era it can be seen that this law lacks modernity. In particular, it prohibits advertising in any way and allowed to sell alcoholic beverages for only 10 hours a day, during the period specified by law. And prohibiting the sale of alcoholic beverages on religious days, affect domestic tourism business.

Therefore, the Alcoholic Beverage Control Act B.E. 2551 should always be reviewed and improved. So that the aforementioned laws can keep pace with changes that is currently being developed all the time and there should be knowledge and understanding about the aforementioned Act to the public thoroughly. That will enforce this law more efficiently especially the people.

Keywords: Problem, Alcohol Control Act, Alcohol

บทนำ

สุรา ถือเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดแรก ๆ ที่ถือกำเนิดขึ้นและเป็นที่รู้จักกันในโลกรู้จักกันไม่ว่าจะชาติไหน ๆ ก็มักจะมีสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เข้ามามีบทบาทในวัฒนธรรม หรือประเพณีต่าง ๆ เช่น การใช้สุราไหว้เจ้าของชาวจีน การใช้สุราสังเวยเทวดาในอินเดีย การดื่มเหล้าองุ่นในพิธีมิสซาของชาวคริสต์ เป็นต้น

ประเทศไทยนั้น ถือเป็นอีกชาติหนึ่งที่มีการดื่มสุราเช่นกัน แม้ในอดีตไม่ค่อยเป็นที่นิยมและแพร่หลายมากนัก เพราะการดื่มสุรานั้น ถือเป็นการผิดศีลธรรมในทางพุทธศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในศีลข้อที่สำคัญ คือ ห้ามดื่มสุราและสิ่งมีเมาอย่างไรก็ดี ในปัจจุบันเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลย โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลหรือวันพิเศษต่าง ๆ เพราะถือเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์แห่งการเฉลิมฉลองไม่ว่าจะเป็น เหล้า เบียร์ ไวน์ สาเก บรั่นดี วิสกี้ เป็นต้น แม้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะกลายเป็นเรื่องทั่วไป แต่การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่เกินความเหมาะสมนั้น ก็เป็นที่รู้กันดีว่าส่งผลเสียต่อสุขภาพของตัวผู้ดื่มเอง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะการดื่มสุราแล้วขับรถยนต์ (เมาแล้วขับ) จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้มีการประกาศใช้กฎหมายเพื่อมาควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขึ้น คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นั้นเอง

หลังจากได้ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แล้วนั้น ยังคงสังเกตเห็นได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เช่น กฎหมายได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์

แก่ บุคคลดังต่อไปนี้ (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ (2) บุคคลที่มีอาการมีเมามาจนครองสติไม่ได้ แต่ในความเป็นจริงนั้นข้อบังคับดังกล่าวใช้ได้เพียงกับผู้ประกอบการรายใหญ่ กล่าวคือ ห้างสรรพสินค้า หรือร้านขายชั้นนำต่าง ๆ อาทิ เทสโก้ โลตัส (Tesco Lotus) ท็อปส์ มาร์เก็ต (Tops Market) เซเว่น อีเลฟเว่น (7 - ELEVEN) แฟมิลี่ มาร์ท (Family Mart) เป็นต้น แต่กลับไม่ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการรายย่อย คือ บรรดาร้านค้าส่ง ค้าปลีก ร้านขายของชำ หรือร้านโชห่วยทั่วไปตามชุมชนนั้น ยังคงมีการขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ จึงเห็นได้ว่าการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ มีความหละหลวม หรือจะเป็นการห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่กำหนด กล่าวคือ อนุญาตให้ขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้เฉพาะในเวลา 11.00 - 14.00 น. และ 17.00 - 24.00 น. และห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในวันหยุดราชการที่เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น จึงส่งผลให้การห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในวัน เวลาดังกล่าวกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย เนื่องจากชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย จะตรงกับวันหยุดและตรงกับวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถซื้อเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในวันนั้นได้ อีกทั้งการกำหนดเวลาที่สามารถซื้อขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้นั้น ก็ไม่สามารถที่จะทำให้การบริโภคเครื่องตีมแอลกอฮอล์นั้นลดน้อยลงได้เลย เนื่องจากสถิติการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากการดื่มสุราระหว่างเทศกาลสงกรานต์ ในปี พ.ศ. 2562 มีผู้เสียชีวิต ร้อยละ 25.2 ในปี พ.ศ. 2563 มีผู้เสียชีวิตถึง ร้อยละ 10.9 เนื่องจากเป็นปีที่รัฐบาลออกมาตรการล็อกดาวน์ ห้ามเดินทางข้ามจังหวัด ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน (เคอร์ฟิว) และห้ามจำหน่ายสุรา และในปี พ.ศ. 2564 มีผู้เสียชีวิตมากถึงร้อยละ 21.5 เนื่องจากรัฐบาลมีมาตรการผ่อนปรนในเรื่องของการเดินทาง [1]

จากสถิติดังกล่าวเห็นได้ว่า แม้จะมีข้อกำหนดหรือการรณรงค์ในเรื่องนี้มากมายเพียงใด แต่จำนวนผู้เสียชีวิตบนท้องถนนจากการเมาแล้วขับก็ยังคงมีอยู่จำนวนมาก ส่วนการห้ามโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ที่มองผิวเผินอาจจะดูดี แต่หากมองอีกแง่หนึ่งกลับกลายเป็นการผูกขาดทางการค้าให้กับผู้ประกอบการรายใหญ่ที่เป็นที่รู้จักกันดีในท้องตลาด ทำให้สินค้าดังกล่าวที่เป็นที่รู้จักอยู่แล้ว จะมีคนรู้จักเพิ่มเรื่อย ๆ แต่กลับกันผู้ประกอบการรายใหม่ที่คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ไม่มีโอกาสในการนำเสนอ ทำให้ไม่มีคนรู้จัก หรือถึงมีคนรู้จักก็มีเพียงเล็กน้อย ไม่เป็นการส่งเสริมให้มีการแข่งขันทางการค้าได้อย่างแท้จริง และประชาชนไม่สามารถเลือกซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ตามความต้องการได้

บทความวิชาการนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และให้ได้มาซึ่งข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ไข ตลอดจนได้ยกตัวอย่างแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อกำหนดที่บังคับใช้ในประเทศและต่างประเทศ โดยผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะสามารถนำความรู้ที่ได้จากบทความนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือเผยแพร่ความรู้อย่างทั่วถึงและถูกต้อง อันทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า และการบังคับใช้กฎหมายจะได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์

ยังไม่เป็นการแน่ชัดว่าเครื่องตีมแอลกอฮอล์เกิดขึ้นในช่วงใดและใครคือผู้ค้นพบ แต่มีการคาดการณ์ว่าเครื่องตีมแอลกอฮอล์นั้นมีมาตั้งแต่ในยุคหินใหม่ (New Stone Age) หรือ ก่อนคริสตกาลถึง 10,000 ปี

ในวารสาร Scientific American ปี ค.ศ. 2000 ได้มีการตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ที่เขียนโดย Bert L. Vallee ศาสตราจารย์จาก Harvard Medical School ใจความโดยย่อสรุปว่า “แรกเริ่มเดิมทีมนุษย์รู้จักเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในแง่ของเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ หลังจากเวลาผ่านไปมนุษย์จึงตระหนักได้ว่า เครื่องตีมชนิดนี้ทำให้ผู้ดื่มเสียบุคลิกภาพ ฐานะทางสังคม และยังทำให้เสียชีวิตอีกด้วย”[2]

ในช่วงศตวรรษที่ 19 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ สัตว์ลักษณะที่แสดงถึงความมั่งมี ผู้คนจึงหันมาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งมีผู้วิจัยจากศูนย์การแพทย์ฮิดินเบิร์ก ประเทศอังกฤษ ชื่อโทมัส โทรทเลอร์ และ

เบนจามิน รัส ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยระบุ ว่าการดื่มสุรานำมาสู่อาการพิษสุราเรื้อรังที่คุกคามชีวิต อีกทั้งการเสพติดสุราอย่างหนัก ยังทำให้เกิดโรคตับ ตีขาน ความผิดปกติทางจิตและทำให้เสียชีวิตลงได้ ไม่นานนักผู้คนจึงเลิกดื่มแอลกอฮอล์และหันมาดื่มเครื่องดื่มชนิดอื่นแทน

ในส่วนของประเทศไทย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุรานั้น มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เนื่องจากประเทศไทยของเราเป็นประเทศของการปลูกข้าว ดังนั้น สุราพื้นบ้านจึงมักมีข้าวเป็นส่วนประกอบ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวโพด ฯลฯ จากบันทึกของชาวต่างชาติที่เข้ามาในสมัยก่อนมักกล่าวกันว่า คนไทยแต่เดิมไม่ดื่มสุราเท่าใดนัก ดังในบันทึกของลาลูแบร์ แชรแวง และสังฆราชแห่งเบริช กล่าวกันว่า น้ำบริสุทธิเป็นเครื่องดื่มทั่วไปของชาวสยาม ที่นิยมรองลงมาคือ น้ำชา ส่วนสุรานั้นมีน้อยมากและเฉพาะคนชั่วร้ายเท่านั้น ซึ่งมีอิทธิพลทางพุทธศาสนาที่ห้ามดื่มจากสุราและสิ่งมีนเมา ศีลข้อสำคัญข้อหนึ่งซึ่งมีปรากฏในพระไตรปิฎก คัมภีร์ต่าง ๆ ของพุทธศาสนาที่เช่นกัน ส่วนที่มีอิทธิพลต่อคนไทยมากที่สุด คือ ไตรภูมิพระร่วง นอกจากนี้คำสอนในวรรณกรรมท้องถิ่นมากมาย ทั้งในอีสานและภาคใต้ ได้ส่งผลต่อค่านิยมเกี่ยวกับความดี เช่น ผู้ชายที่ดีควรเลือกเป็นคู่ครอง คือ คนที่ถือศีล 5

ที่มาของสุรานั้นมี 2 ทาง คือ ทำเองและซื้อ ที่ชาวบ้านทำ ได้แก่ สุราแช่เป็นหลัก แต่อาจทำเป็นบางฤดูกาล เช่น ภาคอีสาน ทำในช่วงฤดูว่างงาน คือ หน้าแล้ง และข้าวในสมัยก่อนยังมีไม่มาก ชาวบ้านปลูกข้าวไว้พอกิน อีกชนิดหนึ่ง คือ สุรากลั่น เดิมมีใช้ของพื้นบ้าน (เหล้าโรง) เป็นสุรามาจากโรงงาน เชื่อว่าจีนเป็นชาติแรกที่ทำสุรากลั่นมายังเมืองไทย ในสมัยกรุงศรีอยุธยามีคนจีนผูกขาดทั้งการขายและการกลั่นเป็นส่วนใหญ่ โรงสุรามีอยู่ในเขตชุมชนจีน คนไทยที่มีเหล้าโรงมีอยู่น้อย แต่ไม่มากเท่าชาวจีน ยังมีสุราอีกประเภทหนึ่งที่คนไทยบริโภคไม่มาก คือ เหล้าองุ่น มาจากเปอร์เซียหรือยุโรป เพราะมีราคาแพงและถึงแม้ประวัติของการถือกำเนิดของเหล้าองุ่นจะมีความแตกต่างกัน แต่ที่เหมือนกัน คือ พิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้มีน้อยไปกว่ากันเลย [3]

ในปัจจุบันเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง เครื่องดื่มทุกประเภทที่มีส่วนผสมของเอทิลแอลกอฮอล์ ซึ่งเอทิลแอลกอฮอล์ คือ แอลกอฮอล์ ธรรมชาติที่ได้จากการหมักของพืชและผลไม้ชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าว องุ่น ฯลฯ โดยพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้ให้ความหมายของสุราไว้ว่า

“สุรา” หมายความว่ารวมถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้ว สามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับสุรา

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึง สุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรา กลั่นแล้วแต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย เช่น เบียร์ ไวน์ สปาร์กลิงไวน์และสุราแช่พื้นเมือง เป็นต้น (นิยาม “สุราแช่” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2556)

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึง สุรากลั่นที่ได้ผสมกับ สุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์ เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย เช่น สุราสามทับ สุราขาว สุราผสม สุราปรุงพิเศษ และสุราพิเศษ เป็นต้น (นิยาม “สุรากลั่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2556) [4]

เป็นที่ทราบกันดีว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีผลเสียทั้งต่อตัวเองและสังคม โดยผลกระทบต่อสุขภาพของตัวผู้ดื่มนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ

1.1 ระยะสั้น

ความมึนเมา เสียชีวิต เนื่องจากเอทิลแอลกอฮอล์มีฤทธิ์โดยตรงกับจิตประสาท ดังนั้น อาการหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์จึงขึ้นอยู่กับปริมาณการดื่มดังนี้

ตารางที่ 1 อาการหลังดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณต่าง ๆ

ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด (มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์)	ลักษณะอาการ
30	สนุกสนาน ร่าเริง
50	เสียการควบคุม เคลื่อนไหว
100	มีอาการเมาให้เห็น เดินไม่ตรงทาง
200	เกิดอาการสับสน
300	มีอาการร่งง ซึม
400	มีอาการสลบ และอาจถึงตายได้

จะเห็นได้ว่าปริมาณแอลกอฮอล์ส่งผลโดยตรงต่อร่างกายมนุษย์ เพราะหลังจากดื่มแอลกอฮอล์จะซึมเข้าสู่กระแสเลือดทันทีโดยไม่ผ่านกระบวนการย่อย นอกจากอาการข้างต้นแล้ว ยังสามารถพบอาการอื่น ๆ ร่วมด้วยอีกมากมาย อาทิ อารมณ์เปลี่ยนแปลง อุดมภูมิร่างกายต่ำลง ปวดหัว อาเจียน ท้องร่งง ท้องเสีย ปัสสาวะบ่อย หายใจลำบาก ตาพร่ามัว โลหิตจาง หน้ามืด แอลกอฮอล์เป็นพิษเสียชีวิต [2]

1.2 ระยะเวลา

การดื่มแอลกอฮอล์ในระยะยาวนั้นจะส่งผลต่ออวัยวะภายในหลายส่วน เมื่อร่างกายดูดซึมแอลกอฮอล์เป็นระยะเวลานาน ก็ทำให้อวัยวะต่าง ๆ ต้องทำงานหนัก และเสื่อมสภาพในที่สุด จนก่อให้เกิดโรคตามมามากมาย อาทิ สมอ้อมเสื่อม พิษสุราเรื้อรัง โรคจิต ความดันโลหิตสูง ภาวะหัวใจล้มเหลว มะเร็งตับ สมรรถภาพทางเพศเสื่อม เป็นต้น

ด้วยอิทธิพลของแอลกอฮอล์ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อร่างกายและสมองแล้ว ความร้ายกาจของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา อันเป็นผลมาจากฤทธิ์แอลกอฮอล์ที่ทำให้คนเราขาดความยับยั้งชั่งใจ มีความกล้า ก้าวร้าว ไม่เขินอาย จนนำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ มากมาย การทะเลาะวิวาทและอาชญากรรม การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และโดยเฉพาะอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ และนั่นถือเป็นสาเหตุสำคัญในการทำให้เกิดการร่างและบังคับใช้กฎหมายขึ้นมากมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งหลังจากบังคับใช้ทำให้เห็นว่า ยังคงมีปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่

2. ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในประเทศไทย**2.1 วันและเวลาในการขาย**

จากการศึกษามาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า การกำหนดวันในการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษาและการกำหนดช่วงเวลาที่สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สองช่วงเวลา คือ ตั้งแต่เวลา 11.00-14.00 นาฬิกา และตั้งแต่เวลา 17.00-24.00 นาฬิกา นั้นไม่สอดคล้องกับสภาพบริษัทสังคมไทยในปัจจุบัน และเจตนารมณ์ที่แท้จริงในการควบคุมการเข้าถึงเพื่อลดอุบัติเหตุอันมีสาเหตุหลักมาจากการเมาแล้วขับได้ เนื่องจากสถิติการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากการดื่มสุราอยู่ในช่วงเทศกาลสงกรานต์และปีใหม่ ที่มีการเดินทาง ดื่มฉลอง และช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด อยู่ในช่วงเวลา 16.01 – 20.00 น. และกรณีช้อยกเว้นตามมาตรา 28 วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือตัวแทนผู้ผลิต ผู้นำเข้าสามารถขายได้นอกวัน และเวลาที่กฎหมายกำหนดไม่รวมถึงร้านค้ารายย่อยที่ซื้อน้ำกลับไปขายที่ร้านค้าตัวเองได้ ส่งผลให้ปัจจุบันพบว่าร้านค้ารายย่อยที่เดินทางมาจากต่างอำเภอมีการกระทำความผิดโดยการสมยอมระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อที่นำกลับไปขาย

จากการห้ามขายเหล้านอกเหนือจากช่วงเวลาที่กำหนด ที่ได้ดำเนินการมาจนถึงปัจจุบันนั้น มีได้ปรากฏว่าช่วยลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชาวไทยลงได้เลยแม้แต่น้อย สถิติการจัดเก็บภาษีสุรา มีแต่แนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี สถิติอุบัติเหตุบนท้องถนนยังคงมีมากมาย โดยล่าสุดเทศกาลปีใหม่ 2563 ในช่วง 7 วันอันตราย มีจำนวนอุบัติเหตุทางท้องถนนลดลงจากปีก่อนเพียง ร้อยละ 9.76 สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุอันดับหนึ่งยังคงเป็นการขับรถในขณะที่เมาสุรา แม้จะลดลงจากปี 62 เพียง ร้อยละ 7.71 ทั้ง ๆ ที่มีการรณรงค์กันอย่างเอิกเกริกก็ตาม [5]

แต่ผลเสียของการจำกัดเวลาจำหน่ายสุรากลับบ้างมากมาย ที่สำคัญคือเป็นตัวการทำลายบรรยากาศการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศถึง ร้อยละ 17.7 ของจีดีพี และรายได้จากการท่องเที่ยวของไทย พุ่งเป็นที่ 1 ในเอเชีย และเป็นที 4 ของโลก ในปี 2562 เมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติเช็กอินเข้าพักที่โรงแรม ก็มักจะมาถึงในช่วงบ่าย ๆ ย่อมต้องการดื่มเบียร์เย็น ๆ เพื่อคลายร้อนผ่อนคลายหิวน้ำของโรงแรม หรือหยิบเบียร์ที่โรงแรมจัดแช่ไว้ในตู้เย็นในห้องนอนมาดื่ม แต่ถ้าโรงแรมปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จะต้องไม่ขายเบียร์ หรือค็อกเทล รีมสรวายน้ำในยามบ่าย และต้องไม่ใส่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในตู้เย็นในห้องพักทุกห้องในระหว่างเวลาห้ามขาย โดยความเป็นจริงแล้ว เห็นว่าเป็นไปไม่ได้ที่โรงแรมต่าง ๆ จะยอมเสียลูกค้าไป เช่นนั้นขึ้นเคร่งครัดลูกค้าจะย้ายไปพักที่อื่นหมด จึงเชื่อได้ว่าโรงแรมทั้งหลายต่างก็จำหน่ายสุรา ในช่วงเวลาห้ามขายกันทั้งสิ้น โดยเฉพาะตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น เมืองพัทยา หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ถนนข้าวสาร ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ฝ่าบารทั้งหลายในพื้นที่เหล่านั้นไม่น่าจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ได้

2.2 การคัดกรองอายุของผู้ซื้อ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ บุคคลดังต่อไปนี้ (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ แต่ในความเป็นจริงนั้นข้อบังคับดังกล่าวใช้ได้เพียงกับผู้ประกอบการรายใหญ่ กล่าวคือ ห้างสรรพสินค้า หรือร้านขายชั้นนำต่าง ๆ อาทิ เทสโก้ โลตัส (Tesco Lotus) ท็อปส์ มาร์เก็ต (Tops Market) เซเว่น อีเลฟเว่น (7 – ELEVEN) แฟมิลี่ มาร์ท (Family Mart) ซึ่งห้างหรือร้านดังกล่าวเหล่านี้เป็นองค์กรขนาดใหญ่ จึงต้องปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ อย่างเข้มงวด ส่วนผู้ประกอบการรายย่อย คือ บรรดาร้านขายของชำ หรือร้านโชห่วยทั่วไปตามชุมชนนั้น ยังคงมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เนื่องด้วยเป็นร้านค้าที่จัดตั้งขึ้นมาเอง ขนาดที่ว่างร้านคิดเพียงแต่ว่าขายเพื่อให้ได้เงิน แต่ไม่ได้คำนึงถึงว่า เป็นการทำร้ายอนาคตของเด็กเหล่านั้น จึงเห็นได้ว่าการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีความหละหลวมในข้อนี้

จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560 พบว่า อายุเฉลี่ยที่คนไทย เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก มีอายุ 15.7 ปี และอายุน้อยที่สุดที่เริ่มดื่มครั้งแรก อายุ 9 ปี จำนวนอายุของผู้ดื่มเป็นลิ่งสะท้อนว่า เด็กและเยาวชนเข้าถึงการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างง่าย จากการวิจัยหลายเรื่องพบว่า การเพิ่มอายุขั้นต่ำที่สามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้จะช่วยชะลอการเริ่มดื่มและลดปัญหาการบริโภคและอุบัติเหตุรถยนต์ได้ มาตรการกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ซื้อและผู้ดื่ม จึงถือเป็นหนึ่งในมาตรการที่สากลและประเทศต่าง ๆ ได้นำมาใช้บังคับเพื่อป้องกันปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กเติบโตและดำรงชีวิตได้อย่างเต็มตามศักยภาพ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเด็กและเยาวชนในยุคนี้เติบโตขึ้นโดยแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีสื่อทางอินเทอร์เน็ต ได้กลายมาเป็นสื่อสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของเด็กและเยาวชนโดยภาพ เสียง วีดีโอเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์จึงมีผลต่อการสร้างค่านิยมในการดื่มแอลกอฮอล์ต่อเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอายุของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 16/1 กำหนดห้ามผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ยินยอมให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการในระหว่างทำกาณ์นั้น ซึ่งบัญญัติสอดคล้องกับ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดอายุขั้นต่ำไว้ แต่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 (10) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายแลกเปลี่ยน หรือให้สุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการปฏิบัติทางการแพทย์ รวมทั้งตามมาตรา 45 กำหนดห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุรา หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุรา

เมื่อพิจารณากฎหมายทั้งสามฉบับแล้วพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 กำหนดความหมายคำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในขณะที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กำหนดอายุขั้นต่ำไว้ 20 ปี บริบูรณ์ ดังนั้น หลักเกณฑ์ในกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุขั้นต่ำในการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นมีความแตกต่างกันจึงเกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แม้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29 จะกำหนดอายุในการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไว้ แต่ในทางปฏิบัติ ไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบอายุของผู้ซื้อในขณะที่ทำการซื้อขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อป้องกันการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนได้ ดังนั้น ในการกำหนดอายุห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จึงไม่สามารถบังคับใช้และตรวจสอบได้อย่างแท้จริง ในกรณีการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ออนไลน์ในปัจจุบัน แม้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 ไว้ แต่กฎหมายดังกล่าวไม่สามารถบังคับได้อย่างจริงจัง เนื่องจากไม่สามารถที่จะตรวจสอบอายุของผู้ซื้อในระบบออนไลน์ได้ และการใช้บังคับกฎหมายดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อยได้ เพราะไม่เป็นที่รู้จักในทางธุรกิจการค้า

2.3 การโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 32 วรรคหนึ่ง เกี่ยวกับการควบคุมการโฆษณาพบว่า มีประเด็นปัญหาได้แก่การตีความบทบัญญัติกฎหมายที่แตกต่างกันเกี่ยวกับขอบเขตความหมายว่าการโฆษณาที่จะเป็นความผิดได้นั้น กฎหมายดังกล่าวได้ห้ามทำการโฆษณาโดยเด็ดขาดหรือไม่ หรือการโฆษณาจะต้องมีลักษณะเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมเท่านั้น ที่จะเป็นการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือไม่ กฎหมายหลักที่ใช้ควบคุมการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย คือ มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งในวรรคหนึ่ง ระบุว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม” โดยที่ผ่านมามีหลายฝ่ายมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการตีความว่าการกระทำใดที่ต้องห้ามตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของข้อกำหนดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15453/2557 ได้วางแนวบรรทัดฐานในการตีความไว้อย่างชัดเจนว่าการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หากมิได้มีเนื้อหาอันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยตรงหรือโดยอ้อมแล้วนั้น ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 32 [6] อีกทั้งการห้ามโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ยังทำให้สินค้าดังกล่าวที่เป็นที่รู้จักอยู่แล้ว ไม่มีผลกระทบต่อยอดขายสินค้า แต่อย่างไรก็ตามหากเป็นผู้ประกอบการรายใหม่อาจไม่เป็นที่รู้จัก ซึ่งผู้ประกอบการใหม่ที่คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ไม่มีช่องทางในการสื่อสารไปยังผู้บริโภค ทำให้ประชาชนไม่รู้จักสินค้าของตน เพราะมีกฎหมายฉบับนี้กำกับอยู่

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏพบว่า มีการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ออนไลน์โดยไม่แสดงภาพเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ แต่จะแสดงเพียงชื่อ และราคาเท่านั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติตามมาตรา 32 แล้ว ร้านค้าดังกล่าวมิใช่ผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ย่อมเข้าข่ายห้ามโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 32 วรรคหนึ่งด้วย จึงเกิดปัญหา คือ ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว มาตรา 32 วรรคหนึ่ง ห้ามผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยสิ้นเชิงโดยไม่ข้อยกเว้น และวรรคสองกำหนดกรณีข้อยกเว้นไว้ว่ากรณีใดที่สามารถโฆษณาประชาสัมพันธ์ได้ดังเช่นผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ประกอบกับกฎหมายยังไม่มีการบัญญัติถึงการควบคุมโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ออนไลน์ไว้โดยเฉพาะ อีกทั้งยังไม่มีกระบวนการตรวจสอบการ

โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ และภาครัฐยังไม่สามารถนำทบัญญัติของมาตรานี้ไปควบคุมผู้ฝ่าฝืนกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายต่างประเทศ

3.1 ประเทศฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศสมีการควบคุมการจำหน่าย 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะของการจำหน่าย เช่น ห้ามมิให้พ่อค้าเร่ขาย ห้ามมิให้สหกรณ์ขายในลักษณะขายเชื่อ หรือขายต่ำกว่าราคา ห้ามมิให้จำหน่ายโดยตู้จำหน่ายเครื่องดื่มอัตโนมัติ ห้ามมิให้ขายปลีกในลักษณะการขายเชื่อ และห้ามมิให้จำหน่ายในลักษณะที่ลูกค้าต้องนำเครื่องดื่มไปบริโภคภายนอกบริเวณจุดจำหน่าย น้ำมันระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 06.00 น. และ 2) สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มได้กำหนดการแบ่งประเภทของสถานจำหน่ายเครื่องดื่มไว้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิด การเปลี่ยนแปลงและการย้ายสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่ม และเขตพื้นที่ห้ามตั้งสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่ม

ห้ามจำหน่ายต่อผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี และห้ามมิให้ผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี เข้าไปในสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นที่มีอายุเกิน 18 ปี ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือดูแลติดตามผู้เยาว์เข้าไปกับผู้เยาว์ด้วย และมีความเข้มงวด เคร่งครัด ในการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่มีข้อยกเว้นของกฎหมายให้สามารถดำเนินการโฆษณาได้ โดยจำกัดห้ามมิให้โฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเยาวชนอย่างเด็ดขาด [7]

3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละมลรัฐจะมีการออกกฎหมายควบคุมหรือกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการโฆษณา ส่วนใหญ่จะควบคุมด้วยการกำหนดสื่อโฆษณาที่ใช้ในการเผยแพร่ประกอบกับการกำหนดเนื้อหาการโฆษณา และสถานที่ที่อาจให้แสดงการโฆษณาด้วย เช่น กำหนดว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบางสถานที่ (บนรถโดยสารประจำทาง อาคารสาธารณะ สนามกีฬา) เป็นสิ่งที่มลรัฐสามารถออกกฎหมายห้ามได้ นอกจากนี้ในรัฐยูทาห์ เพนซิลวาเนีย กำหนดห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา การห้ามโฆษณาบนกระดานแจ้งข่าวในรัศมี ไม่น้อยกว่า 500 ฟุต จากโรงเรียน โบสถ์ หรือสนามเด็กเล่น [8]

ระเบียบของสำนักงานอุทยานแห่งชาติ (National Park Service) กำหนดให้การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 21 ปี หรือการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ในสวนสาธารณะของสหรัฐเป็นความผิด ยกเว้นกรณีที่กฎหมายของมลรัฐอาจกำหนดให้การกระทำดังกล่าว ไม่เป็นความผิดหรือกำหนดอายุขั้นต่ำที่ต่ำกว่านั้น ก็ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายมลรัฐนั้น ๆ

การซื้อการครอบครองและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตทหาร กฎหมายสหรัฐฯ ได้กำหนดอายุขั้นต่ำให้เป็นเช่นเดียวกับกฎหมายของมลรัฐอันเป็นสถานที่ตั้งของเขตทหารนั้น ๆ ในกรณีที่มีความจำเป็นผู้บัญชาการสูงสุดของเขตทหารดังกล่าวอาจกำหนดให้เป็นอย่างอื่นได้

3.3 ประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์กำหนดเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์เอาไว้ โดยประเทศนิวซีแลนด์ผู้ขายต้องได้รับใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบ Off - Licenses for remote sellers of alcohol ซึ่งสามารถขายออนไลน์ได้ทุกวันและทุกเวลา แต่ผู้ขายจะต้องไม่จัดส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างเวลา 23.00 น. ถึง 06.00 น. หรือ ในวัน Good Friday วัน Easter Sunday และวัน Christmas หรือก่อนเวลา 13.00 น. ของวัน Anzac ทั้งนี้ ผู้ขายต้องตรวจสอบท้องถิ่นที่ขายด้วยว่า กำหนดเวลาจัดส่งแตกต่างกันหรือไม่

ประเทศนิวซีแลนด์ ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และในการดำเนินการจัดส่งนั้น ห้ามผู้เยาว์รับมอบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ซื้อขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตให้แก่ตนเองอีกด้วย เว้นแต่กรณีเข้าข่ายข้อยกเว้นของกฎหมาย และกำหนดให้ผู้ขายต้องสอบถามอายุของผู้ซื้อในครั้งแรกที่เข้าสู่เว็บไซต์ และก่อนที่จะทำการขายต้องให้ผู้ซื้อยืนยันว่าอายุ 18 ปีขึ้นไปด้วย

กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิวซีแลนด์มีมาตรการดังนี้ คือ หน้าที่ของผู้ถือใบอนุญาต เกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ผู้รับอนุญาต ผู้จัดการร้าน พนักงานเสิร์ฟ) หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตของร้านที่จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อสำคัญ คือ ผู้จัดการร้านมีหน้าที่ที่จะกำหนดแนวปฏิบัติของร้านค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (reduction of alcohol-related harm) การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมา การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาต ความผิดกรณียินยอมให้ผู้ที่มีอาการมึนเมา รวมถึงการกำหนดความผิดของผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการร้าน ในกรณีอื่น ๆ ความผิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยปราศจากความรับผิดชอบ และประเด็นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพิจารณาออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศนิวซีแลนด์ โดยหน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจออกนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นได้ (local alcohol policies) [9]

3.4 เครื่องรัฐออสเตรเลีย

เครื่องรัฐออสเตรเลีย มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งครอบคลุมไปถึงการโฆษณาขายสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ด้วย โดยจะมุ่งเน้นแนวทางการโฆษณาที่รับผิดชอบต่อผู้บริโภค ไม่ชักจูงเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินขนาด

มลรัฐวิกตอเรีย (Victoria) มีกฎหมายควบคุมโฆษณาหรือส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพตามกฎหมายชื่อ Liquor Control Reform Act 1998 มีมาตรการสำคัญ คือ การห้ามโฆษณาหรือส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการจัดทำแนวปฏิบัติเรื่องการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ VCGLR มีบทบัญญัติคุ้มครองเยาวชนหลายประการ รวมถึงการห้ามโฆษณาในบริเวณใกล้โรงเรียน

มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) มีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2 ฉบับ คือ Liquor Act 2007 และ Gaming and Liquor Administration Act 2007 มีการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการประกาศ เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเป็นอันตราย (undesirable liquor products) เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (the public interest) ส่งผลทำให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตาม เช่น การห้ามจำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถูกประกาศให้เป็น undesirable liquor products การขออนุญาตโฆษณาจะมีหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องหลายองค์กร โดยผู้ยื่นคำขอโฆษณามีหน้าที่ขออนุญาตและแจ้งให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ หน่วยงานสามารถออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม (undesirable promotion of liquor) สำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อชนิดอื่น ๆ สามารถทำได้ตามกฎหมาย แต่ผู้ขายจะต้องมีใบอนุญาตเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น และจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอน เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด มีมาตรการเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ จะต้องกำหนดให้มีวิธีการตรวจสอบข้อมูลของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็ก หรือหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อ (responsible adult) จะต้อง ไม่อนุญาตให้เด็กบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต [9]

4. แนวทางในการนำกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศมาใช้ในประเทศไทย

4.1 นำมาตรการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบ Off - Licenses for remote sellers of alcohol ของประเทศนิวซีแลนด์มาใช้กับประเทศไทย โดยผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ตามกฎหมาย โดยอนุญาตขายได้ทุกวันและทุกเวลา แต่ควบคุมการส่งมอบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้ขนส่งสินค้าต้องไม่จัดส่งไปยังสถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่ส่งมอบในวันและเวลาที่ต้องห้าม เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมสถานที่ วันและเวลาเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ดังนั้น จึงควรยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 เพื่อเป็นการส่งเสริมมาตรการดังกล่าว

4.2 การนำมาตรการควบคุมอายุขั้นต่ำของประเทศนิวซีแลนด์มาใช้กับประเทศไทยในการซื้อขายผ่านออนไลน์ โดยให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สอบถามอายุของผู้ซื้อเพื่อยืนยันว่ามีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ก่อนเริ่มต้นเข้าสู่เว็บไซต์หรือเริ่มต้นสนทนา และให้ผู้ซื้อยืนยันขณะที่มีการซื้ออีกครั้ง และมุ่งเน้นไปที่การควบคุมการส่งมอบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผู้รับสินค้าต้องเป็นบุคคลเดียวกับผู้สั่งซื้อเป็นการยืนยันอายุของผู้ซื้ออีกครั้งหนึ่ง จะเป็นแนวทางในการควบคุมไม่ให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยการนำกฎหมายของประเทศดังกล่าวมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อให้มีความสอดคล้องเรื่องอายุและเป็นการขายสินค้าแอลกอฮอล์ได้อย่างแพร่หลายขึ้น

4.3 นำมาตรการของเครือรัฐออสเตรเลียมาปรับใช้ในการมุ่งเน้นให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์โฆษณาขายอย่างรับผิดชอบ ต่อผู้บริโภค โดยห้ามไม่ให้โฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เพื่อชักจูงใจให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เห็นได้ว่าจะเป็นแนวทางในการกำกับดูแลการโฆษณาสำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ได้มากยิ่งขึ้น โดยนำมาปรับใช้กับประเทศไทย ซึ่งยังคงกำหนดอายุขั้นต่ำไว้เพียง 18 ปี เพื่อเป็นการสนับสนุนการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้แพร่หลายมากขึ้น

5. สรุป

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาครอบครัว ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาอาชญากรรม ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ กฎหมายฉบับนี้จึงต้องการบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการนำกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ ได้แก่ การห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่กฎหมายกำหนด รวมถึงห้ามจำหน่ายในวันและเวลาที่ต้องห้าม และห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ และห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่กฎหมายกำหนด รวมถึงการห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกรูปแบบ เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ลดอิทธิพลของสื่อและการโฆษณา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งจำกัดพื้นที่การเผยแพร่ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย อันจะส่งผลกลับไปยังปัญหาที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในอดีตจะพบเห็นการใช้สื่อในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ป้ายประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อผ่านกิจกรรมต่าง ๆ จนเป็นเหตุให้เกิดภาพลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และส่งผลทางจิตวิทยาและเกิดค่านิยมต่อกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่ ได้แก่ กลุ่มสตรี กลุ่มเด็ก และวัยรุ่น เป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า ยังขาดความต่อเนื่องด้านการบังคับใช้กฎหมายอยู่ ส่งผลให้ผู้ประกอบการกิจการสถานบริการ ร้านค้าที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมาย โดยมีการติดป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมาย และจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์อยู่ ดังนั้น ควรให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยใช้มาตรการลงโทษมาใช้บังคับในความรับผิดชอบโดยเด็ดขาด จะสามารถทำให้สถานบริการ ร้านค้า รวมถึง ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวถูกลงโทษตามบทบัญญัติของกฎหมายและมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายมากขึ้น โดยผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการทบทวนประเด็น

เรื่องของเวลาที่สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ แม้เป็นวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา ก็สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ เพราะเป็นทางเลือกหนึ่งในการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เนื่องจากประเทศไทยของเรามีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวนมาก หากมีการส่งเสริมมาตรการที่กระตุ้นเศรษฐกิจ จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ควรออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดวันและเวลาห้ามขายใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาปัจจุบัน ได้แก่ เทศกาลวันสงกรานต์และเทศกาลวันปีใหม่ รวมถึงอนุญาตให้บางพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาก สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในวันและเวลาที่ต้องห้าม เป็นกรณีไป เช่น พัทยา ภูเก็ต เชียงใหม่ ในบางท้องที่ และแก้ไขข้อยกเว้นบทบัญญัติมาตรา 28 วรรคสอง ในการยกเว้นให้ร้านค้ารายย่อยที่มีใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกวันหรือเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อนำกลับไปขายในวันเวลาที่กำหนดตามกฎหมายได้

6.2 ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและข้อเสียที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ เด็ก ผู้เยาว์ หรือประชาชนอยู่ตามชานเมือง ต่างจังหวัด หรือท้องที่ที่สุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะเด็ก และพ่อค้าแม่ค้าร้านอาหารของชำ ร้านค้าปลีก ร้านค้าส่ง รวมถึงความจริงจังในการบังคับใช้กฎหมายในการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

6.3 ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 32 เรื่องโฆษณา ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยกำหนด “ห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” และ “ห้ามผู้ใดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม” แยกออกจากกัน

6.4 การขายสินค้าออนไลน์เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในธุรกิจยุคปัจจุบัน จึงควรให้ผู้ประกอบธุรกิจขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์เหล่านี้เข้าสู่ระบบที่ภาครัฐสามารถกำกับดูแลเนื้อหาที่โฆษณา เพื่อห้ามไม่ให้มีการโฆษณาไปยังเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้รัฐสามารถตรวจสอบร้านค้าเหล่านั้นได้ โดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการโฆษณาออนไลน์ให้ชัดเจน คือ กรณีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์นั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้มีการยกเว้นให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์ สามารถโฆษณาประชาสัมพันธ์ได้โดยไม่มีปรากฏภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา 32 วรรคสอง โดยให้แสดงเพียงข้อมูลชื่อยี่ห้อสินค้าขนาดและราคาได้เท่านั้น

6.5 ควรมีการทบทวนปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ทุก ๆ 5 - 10 ปี เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ที่ปัจจุบันมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] Da Vibhavadi. (2022). **Accident statistics. “Songkran” pilot 9 provinces. “Drunk driving, real detention”**. Thairath Online. Retrieved 20 March 2023 from <https://www.thairath.co.th/news/local/2364862>.
- [2] ThaiHealth Promotion Foundation. (2017). **Liquor wants to tell**. Retrieved March 20, 2023, From [https://resourcecenter.thaihealth.or.th/files/7/Manual/Final%20Alcohol is a drug.pdf](https://resourcecenter.thaihealth.or.th/files/7/Manual/Final%20Alcohol%20is%20a%20drug.pdf)
- [3] Phra Paisan Wisalo. (1994). **History of liquor consumption in Thailand**. Bangkok: Thai Public Health Research Institute. (In Thai)
- [4] Liquor Act, B.E. 2493

- [5] Thai liquor. (2020). **Concerning the time for prohibiting the sale of liquor**. Retrieved March 20, 2023 from <https://surathai.wordpress.com/2020/01/10/time-no-sell/>.
- [6] Supreme Court Judgment No. 15453/2557. Retrieved March 20, 2023 from <<http://dekasupreme-court.or.th>>.
- [7] Polpat Srikul and Supattra Phanwichit. (2021). **Determination of Alcohol Control Measures**. Journal of Social Sciences for Local Development Sarakram University, 6(1), 115-124. (In Thai)
- [8] Wanchalerm Wongsanansilp (2019). **Problems Enforcement of the Alcohol Control Act B.E. 2551. A Case Study in Hat Yai District, Songkhla Province. (Research report)**. Songkhla: Hat Yai University. (In Thai)
- [9] Paisan Limsathit and Chumpol Daengsakul. (2021). **Study of laws and policies on alcohol control in foreign countries to propose amendments. Alcohol Control Act B.E. 2551 (research report)**. Bangkok: Thammasat University. (In Thai)